

Determination and Evaluation of Landscape Visual Quality of Selçuk University Alaeddin Keykubat Campus with User Opinions[#]

Mine Çakın^{1,a,*}, Sertaç Güngör^{2,b}

¹Science and Technology. Ins. Landscape Architecture U.S. Graduate Student, Selçuk University, 42031 Konya, Türkiye

²Department of Landscape Architecture, Assoc. Faculty of Agriculture, Selçuk University, Campus, Selçuklu, 42031 Konya, Türkiye

*Corresponding author

ARTICLE INFO	ABSTRACT
<p>[#]Presented as an oral presentation at the ENAG 2022 International Engineering and Agricultural Sciences Congress and published as an Abstract. Research Article</p> <p>Received : 15/11/2022 Accepted : 10/12/2022</p> <p>Keywords: Visual landscape Visual Landscape analysis Alaeddin campus Landscape architecture Selçuk University</p>	<p>Visual landscape quality can also be defined as “the relative aesthetic perfection of a landscape” and can be measured by the taste of the observer. Visual landscape evaluations make an important contribution to the design and planning of campuses. Based on this idea, it is aimed that this study will be a guide for the campuses that are planned to be designed or planned in the future. The visual landscape analysis of the study was carried out in three stages. The first step is to take the campus photos and to select the pictures to be used in the visual quality determination with the Delphi technique, the second step is to determine the criteria that define the visual impact value, to prepare the questionnaire and to apply it to the volunteer users, and finally to perform the statistical analysis of the obtained questionnaire data with the help of the SPSS statistical package program. The surveyed users were divided into two groups: the user group consisting of Selçuk University students and the expert group consisting of Selçuk University Faculty of Architecture and Design faculty members. In this study, because of visual quality analysis, the relationship between the preferences of the participants and the parameters was analyzed and spatial preference criteria were determined. As a result of the visual landscape quality analysis and evaluation, the elements that will increase the visual quality of the landscape have been revealed in the design and planning studies of the campuses to be made in the future.</p>

Türk Tarım – Gıda Bilim ve Teknoloji Dergisi, 11(1): 131-139, 2023

Selçuk Üniversitesi Alaeddin Keykubat Kampüsünün Peyzaj Görsel Kalitesinin Kullanıcı Görüşleri ile Belirlenmesi ve Değerlendirilmesi

MAKALE BİLGİSİ	ÖZ
<p><i>Araştırma Makalesi</i></p> <p>Geliş : 15/11/2022 Kabul : 10/12/2022</p> <p>Anahtar Kelimeler: Görsel peyzaj Görsel peyzaj analizi Alaeddin kampüsü Peyzaj mimarlığı Selçuk University</p>	<p>Görsel peyzaj kalitesi “bir peyzajın göreceli olarak estetik kusursuzluğu” olarak da tanımlanabilir ve gözlemcinin beğenisi aracılığı ile ölçülebilmektedir. Görsel peyzaj değerlendirmeleri kampüslerin gerek tasarım gerekse planlamasına önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu düşünceden yola çıkılarak bu çalışmanın gelecekte tasarlanması veya planlanması düşünülen kampüsler için yol gösterici olması hedeflenmiştir. Çalışmanın görsel peyzaj analizi üç aşamada yapılmıştır. İlk aşama olarak kampüs fotoğraflarının çekilmesi ve Delphi tekniği ile görsel kalite tespitinde kullanılacak resimlerin seçilmesi, ikinci aşama görsel etki değerini tanımlayan kriterlerin belirlenerek anketin hazırlanması ve gönüllü kullanıcılara uygulanması son olarak da elde edilen anket verilerinin SPSS istatistik paket programı yardımıyla istatistik analizinin yapılmasıdır. Anket uygulanan kullanıcılar Selçuk Üniversitesi öğrencilerinden oluşan kullanıcı grubu ve Selçuk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi öğretim üyelerinden oluşan uzman grup olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Bu çalışmayla, görsel kalite analizi sonucunda katılımcıların tercihleri ile parametreler arasındaki ilişki analiz edilmiş ve mekânsal tercih kriterleri belirlenmiştir. Yapılmış olan görsel peyzaj kalite analizi ve değerlendirmesi sonucunda ileride yapılacak olan kampüslerin tasarım ve planlama çalışmalarında peyzajın görsel kalitesini arttıracak unsurların ortaya konulmuştur.</p>

Giriş

Son yıllarda yaşanan gelişmelerden en dikkat çekici olanı biyolojik, fiziksel, algısal ve davranışsal yaklaşımlar yoluyla peyzaj ve yeşil alan kullanıcıları arasındaki ilişkinin sağlanmasıdır. Bahsedilen yaklaşımlar arasında peyzaj ve insan algısı ile bağlantısı büyük önem arz etmektedir. İnsanın çevresiyle olan bağlantısı farklı duyular aracılığıyla sağlansa da yine de %80'den fazlası gözlem yoluyla sağlanmaktadır. Bu nedenle peyzaj gözlemi ve insanlar tarafından algılanması, çevrenin tanınması ve algılanmasında ve ayrıca bir peyzajın estetik açıdan uygun olup olmadığının belirlenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Golchin, Narouie and Masnavi, 2012).

Üniversite kampüsü yeşil alanları, son zamanlarda önemli kentsel yeşil alanlar sıralamasında geçmişe göre daha fazla ilgi görerek kendine yer edinmiştir. Üniversitelerin sürdürülebilirliğe ulaşma çabaları genellikle sürdürülebilirlik konularına yönelik farkındalık, bilgi ve ilgi düzeyine, öğrencilerin sürdürülebilirlik algısına ve kampüs açık alanları için yeşil bir tasarıma yansır. Halihazırda, kampüslerini tasarlamaya veya iyileştirmeye, kentsel ekosistemin özelliklerini ve işlevlerini yaratmaya, "bahçe/park" görünümü kazanmaya çalışan birçok üniversite bulunmaktadır (Tudorie, Vallés-Planells, Gielen, Arroyo and Galiana, 2020).

Günümüzde peyzajın görsel kalitesinin değerlendirilmesindeki amaç, peyzajların korunması, rehabilitasyonu ve yenilenmesi için kullanılacak belirli kriterlerin ve faktörlerin belirlenmesinin yanı sıra bir peyzajın estetik açıdan uygun olup olmadığının belirlenmesidir. Bu sayede estetik değerlere sahip peyzajlar korunmakta ve geri kalanlar değiştirilmektedir. Yeşil alanların üniversite öğrencileri ile kalıcı bağlantısı ve yaşam kalitesi ve ruh sağlığı üzerindeki önemli rolü ve etkisi nedeniyle büyük öneme sahip oldukları düşünülmektedir. (Golchin, Narouie and Masnavi, 2012).

Üniversite öğrencileri zamanlarının çoğunu kampüste çalışarak geçirmektedirler, bu da efor gerektirmekte ve öğrenciler üzerinde konsantrasyon bozukluğuna neden olabilmektedir. Üniversiteler tarafından yapılan iç değerlendirmeler, üniversite öğrencilerinin ruh sağlığı sorunları yaşamakta olduğuna işaret etmektedir. Öğrencilerin yeşil bir kampüste okuması sağlanarak odaklanma sorunlarını iyileştirmeleri mümkün olabilecektir. Üniversite öğrencilerinin yeşil alanları sık sık ziyaret etmeleri genel ruh hallerini iyileştirebilir ve algılanan stresi azaltabilir. Bu nedenle, bir üniversite kampüsü yalnızca eğitim için bir ortam sağlamakta kalmamalı, aynı zamanda fiziksel ve zihinsel sağlığı geliştiren bir ortam sağlamalıdır. Ancak üniversitelerin peyzaj tasarımları genellikle kampüs kültürünü ve üniversite imajını yansıtmak üzere tasarlanmış çekirdek peyzaj alanları, anıtsal alanlar, meydan alanları ve avlu alanları olarak ayrılmaktadır. Bu nedenle tasarımcılar, kampüsün birincil kullanıcıları olan öğrencilerin sağlık gereksinimlerine dikkat etmeli ve yenileyici bir çevre tasarımını kampüs tasarımına dahil etmelidirler (Lu ve Fu 2019).

Fiziksel planlama, ekolojik öncelikleri üniversitelerin misyonlarına entegre etme fırsatları sunar. Bu nedenle üniversitelerin mekânsal ve stratejik planlama yoluyla ekolojilerini korumaları önerilmektedir. Toplumla karşı

sorumlulukları üniversitelerin önde gelen rolleri arasında bulunmaktadır. Öğrencileri küresel sosyal, ekonomik ve ekolojik sorunları ele almak için bilgi üretmek ve sosyal olarak sorumlu olan kurumlardır. Çevre alanında, üniversiteler ve fakülteleri, 1960'lardaki başlangıcından bu yana modern çevre hareketinin ön saflarında yer almaktadır. O zamandan beri üniversiteler, özellikle çevresel alanda sürdürülebilirlik için örnek modeller olarak yeniden şekillendirmek için kendi kampüslerini ortaya çıkarmışlardır (Orenstein, Troupin, Segal, Holzer and Hakima-Koniak 2019).

Doğal ortamlara sahip iyi yapılandırılmış bir kampüs, hoş bir deneyim yaratabilir ve öğrencileri kampüste öğrenmeye ve olumlu bir şekilde sosyalleşmeye zaman ayırmaya teşvik edebilir, öğrencilerin daha etkili, öz disiplinli bir yaşam sürmelerine yardımcı olabilir, konsantrasyonunu geliştirebilir ve akademik performansı iyileştirebilir, öğrencilerin zihinsel sağlığını geliştirebilir, fiziksel aktiviteyi artırır. Üniversite öğrencileri, bir ülkenin geleceğinin yetenekleri olarak, sağlam bir akademik bilgi ve ileri ideoloji ile donatılmasının yanı sıra güçlü bir fiziğe ve sağlıklı bir psikolojiye sahip olmalıdır. Araştırmalar, üniversite öğrencilerinin birçok zorlukla karşı karşıya kaldıkları ve akademik ve sosyal olarak başarmak için artan baskıya maruz kaldıkları için zihinsel strese özellikle duyarlı olduklarını göstermektedir. Bu nedenle, üniversitelerin öğrencileri için daha arzu edilen ve tatmin edici bir kampüs ortamının nasıl tasarlanacağı ve daha sonra fiziksel ve psikolojik sağlıklarının nasıl geliştirileceği önemlidir. Peyzaj estetiği ve açık hava rekreasyonu, insanın dikkatini, fizyolojik stresini ve duygusal stresini geri kazanma üzerinde olumlu etkisi olan kültürel ekosistem hizmetleri olarak sınıflandırılabilir (Wang, Jiang and Lu, 2021).

Eğitsel dış mekânlarda yapılan açık hava etkinlikleri, öğrenme sürecinin önemli bir parçasıdır. Stresten kurtulma sağlayarak süreci iyileştirebilir. Bu faaliyetler gerekli faaliyetler, isteğe bağlı faaliyetler ve sosyal faaliyetler olarak ayrılabilir (El-Darwish, 2022).

Üniversite kampüsü, yollar, binalar ve mekânlardan oluşan kentsel doku ile benzerlik göstermektedir. Fiziksel çevrenin unsurları olan bu bileşenler, mekân ve yapılandırılmış çevre kavramları açısından ele alındığında, çevrenin bireysel ve toplumsal kullanımlar için faydası olarak tanımlanabilirler. Bu ortamlar çeşitli bileşenlere sahiptir ve sabit (altyapı ve binalar), yarı sabit (dış mekân: ağaçlar, sınır elemanları, tabelalar, reklam panoları, aydınlatma elemanları, banklar vb.) ve sabit olmayan (kullanıcılar, kullanıcı eylemleri) oluşan yapılandırılmış ortamlardır. Yarı sabit bileşenler, ortamın kullanıcı tutumları üzerindeki etkisinin önemli belirleyicileridir. Dış mekânlar, fiziksel ortam kapsamında kullanıcı ihtiyaçlarına göre sabit ve yarı sabit bileşenlerle şekillendirilmektedir. Bileşenlerin bir araya gelmesiyle oluşan dış mekânların kalitesi bir tür yaşam kalitesi belirleyicisidir. Kampüsteki açık alanlar, insanlar arasındaki ilişkileri desteklemekte ve üniversite yaşam kalitesini artırmaktadır. Araştırmacılar sağlık, güvenlik, fiziksel çevre, kişisel gelişim ve toplum gelişimini daha iyi bir yaşam kalitesine katkıda bulunan bileşenler olarak tanımlamaktadır (Ayдын ve Ter 2008).

Bu çalışma kampüs genelinde uygulanan görsel kalitesinin belirlenmesi ve Selçuk Üniversitesi öğrencilerinden oluşan kullanıcılar ile Selçuk Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi (S.Ü.M.T.F) öğretim üyelerinden oluşan uzman ekibin görsel kalite algılarının karşılaştırılması açısından diğer yapılacak çalışmalara öncülük edecektir. Bu çalışma sonucunda tasarım kriterleri belirlenip bundan sonra tasarlanacak kampüs tasarımlarında hata yapılmasının önüne geçilebilir ve bu tasarım kriterleri akademik çalışmalara katkı sağlaması açısından önemlidir. Bu nedenle üniversite kampüslerinin görsel kaliteleri etkileyen faktörler bu yapılacak çalışmadan çıkan sonuçlar kampüslerin planlama ve tasarım aşamalarına ve yenilenmesi planlanan kampüslere olumlu katkı sağlayacaktır.

Materyal Yöntem

Peyzaj kalitesinin birey ve gruplar tarafından yapılan öznel değerlendirmelerine dayanan veya değerlendirmede peyzajın fiziksel koşullarını (niteliklerini) dikkate alan 20 çok farklı teknikleri içeren birçok teori ve yaklaşım kullanıldığı görülmektedir (Dinçer, 2011). Görsel peyzaj kalitesinin değerlendirilmesinde kullanılan başlıca 3 tip model vardır. Bu modeller (Aytaş ve Uzun, 2015);

- Fiziksel yaklaşım modeli
- Psikolojik yaklaşım modeli
- Psikofiziksel yaklaşım modeli

Peyzaj kalitesinin eğitimli ve yetkili uzmanlar tarafından değerlendirildiği Fiziksel Yaklaşım Modeli, gözlemcinin algısal yargılamalarına dayanan Psikolojik Yaklaşım Modeli ve peyzajın fiziksel karakteristikleri (topografya, vejetasyon vb.) ile gözlemcilerin algısal yargılamalarını değerlendiren Psikofiziksel Yaklaşım Modeli olarak adlandırılmaktadır (Kiper vd. 2017). Bu yaklaşım modellerinden psikofiziksel model bu çalışmada kullanılmıştır. Kullanıcı algısı çalışmanın psikolojik yönünü oluştururken, uzman görüşleri sayesinde de alanın fiziksel özellikleri belirlenerek bu iki kavram arasındaki ilişki irdelenmiştir (Özvan ve Bostan, 2019). Bu yöntemle birlikte uzman ve gözlemci grubu peyzaja ait görsel bilgiyi algısal olarak değerlendirdiği görsel peyzaj kalite ortaya konmuştur (Kiper vd. 2017).

Bu tez çalışmasının yönteminde görsel kalite değerlendirmesine ilişkin araştırmalardan olan; (Kiper vd, 2017), (Asur ve Alphan, 2018), (Aytaş ve Uzun, 2015), (Dinçer, 2011), (Özvan ve Bostan, 2019), (Yakan, 2018), (Shahamati, 2020), (Polat ve Önder, 2011) ve (Obaleye et al. 2021) yılında yapılan yöntem ve tekniklerinden yararlanılmıştır. Bu çalışmada izlenecek iş akışı şekil 1'deki gibidir. Çalışmanın görsel peyzaj analizi üç aşamada yapılmıştır. İlk aşamada kampüsü anlatan fotoğrafların çekilmiş ve alanı en iyi anlatan görseller Delphi tekniği (konunun uzmanlarına danışılarak) ile seçilmiştir. İkinci aşama görsel etki değerini tanımlayan ölçütler belirlenerek foto anketin hazırlanmıştır, üçüncü aşamada ise SPSS 20 yazılımıyla sonuçların Ki-kare bağımsızlık analizleri yapılmıştır.

Hazırlanan anket 60 'i kadın ve 35 'i erkek olmak üzere 95 kişiye uygulanmıştır. Anket iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların kişisel bilgilerinden cinsiyet,

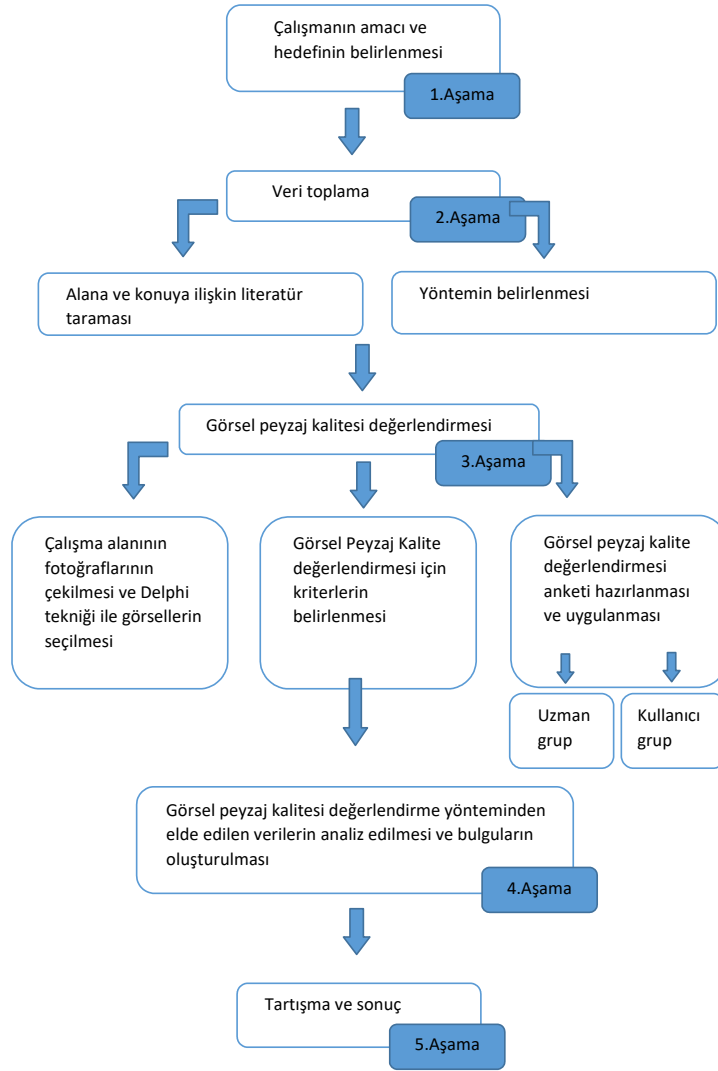
yaş ve eğitim durumu hakkında bilgi edinilmiştir. İkinci bölümde ise katılımcılara Selçuk Üniversitesi Keykubat Kampüsü'nden çekilmiş 18 fotoğraf ve bu fotoğrafları doğallık, uyumluluk, etkileycilik ve gizemlilik, rekreasyon değeri, arazi şekli, manzara güzelliği ve tarihi doku olarak belirlenen 7 kritere göre 5'li liekert ölçeğinde değerlendirmesi istenmiştir. Bölüm başında her bir kriter açıklanarak cevapların objektif olması hedeflenmiştir. Uzmanlar tarafından Delphi tekniğiyle seçilen ankette kullanılan resimler Şekil 2'de verilmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Ankete katılanların %63,2 'sini kadınlar (60 kişi) ve %36,8 'ini erkekler (35 kişi) oluşturmaktadır. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı Tablo 1 'de verilmiştir.

Aşağıdaki Tablo 2. incelendiğinde 1 numaralı fotoğrafın doğallık kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($x=26,842$; $P<0,5$). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı doğallık kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=23), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=34), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=22), doğallığı yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=11) ve doğallığı çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=5) olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı doğallık kriterini düşük (F=15) bulduğu görülmektedir.

Uyumluluk kriterine bakıldığında 1 numaralı fotoğrafın uyumluluk kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($x=32,105$; $P<0,5$). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı uyumluluk kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=5), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=14), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=31), uyumluluğu yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=33) ve uyumluluğu çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=12) olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı uyumluluk kriterini yüksek (F=14) bulduğu görülmektedir. Tabloda etkileycilik ve gizemlilik kriteri incelendiğinde 1 numaralı fotoğrafın etkileycilik ve gizemlilik kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($x=26,00$; $P<0,5$). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı etkileycilik ve gizemlilik kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=20), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=23), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=35), etkileycilik ve gizemlilik yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=8) ve etkileycilik ve gizemlilik çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=9) olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı etkileycilik ve gizemlilik kriterini orta (F=16) bulduğu görülmektedir. Tablo incelendiğinde 1 numaralı fotoğrafın rekreasyon değeri kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur ($x=24,947$; $P<0,5$). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı rekreasyon değeri kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=27), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=16), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=33), rekreasyon değeri yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=13) ve rekreasyon değeri çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=6) olduğu görülmektedir.

Şekil 1. Çalışmanın yönteminin işleyiş şeması
Figure 1. The scheme of operation of the method of the study

Şekil 2. Ankette kullanılan görseller
Figure 2. Images used in the survey

Çizelge 1. Katılımcıların demografik özellikleri (N: 95)
Table 1. Demographic characteristics of the participants (N: 95)

Cinsiyet	Kadın (%)		Erkek (%)				
	60	63,2	35	36,8			
Yaş	18-25		26-35		36-45	>46	
	89	93,7	5	5,3	1	1,1	0
Eğitim	Ön Lisans		Lisans		Lisansüstü		
	3	3,2	91	95,8	1	1,1	

Çizelge 2. Foto1 Ki kare analizi sonuçları
Table 2. Photo1 Chi-square analysis results

Görsel kalite kriterleri	D	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	X	P
Doğallık	GD	23	34	22	11	5	26,842	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	4	15	3	-8	-14		
Uyumluluk	GD	5	14	31	33	12	32,105	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	-14	-5	12	14	-7		
Etkileyicilik ve Gizemlilik	GD	20	23	35	8	9	26,000	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	1	4	16	-11	-10		
Rekreasyon Değeri	GD	27	16	33	13	6	24,947	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	8	-3	14	-6	-13		
Arazi Şekli	GD	6	18	27	27	17	15,895	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	-13	-1	8	8	-2		
Manzara Güzelliği	GD	16	22	27	27	3	21,158	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	-3	3	8	8	-16		
Tarihi Doku	GD	4	12	20	34	25	28,211	0,000
	BD	19	19	19	19	19		
	F	-15	-7	1	15	6		

D: Değerler; GD: Gözlenen değer; BD:Beklenen değer; F: Fark

Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı rekreasyon değeri kriterini orta (F=14) bulduğu görülmektedir. Arazi şekli kriterine bakıldığında 1 numaralı fotoğrafın arazi şekli kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (x=15,895; P<0,5). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı arazi şekli kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=6), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=18), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=27), arazi şekli yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=27) ve arazi şekli çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=17) olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı arazi şekli kriterini orta ve yüksek (F=8) eşit oranda bulduğu görülmektedir. Tabloda manzara güzelliği kriteri incelendiğinde 1 numaralı fotoğrafın manzara güzelliği kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (x=21,158; P<0,5). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı manzara güzelliği kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=16), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=22), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=27), manzara güzelliği yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=27) ve manzara güzelliği çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=3) olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı manzara güzelliği kriterini orta ve yüksek (F=8) eşit oranda bulduğu görülmektedir. Tarihi doku kriteri tabloda incelendiğinde 1 numaralı fotoğrafın tarihi doku kriteri ile

ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur (x=28,211; P<0,5). Analiz sonuçlarına göre 1 numaralı fotoğrafı tarihi doku kriterini çok düşük bulan öğrenci sayısı (GD=4), düşük bulan öğrenci sayısı (GD=12), orta seçeneğini işaretleyen öğrenci sayısı (GD=20), tarihi doku yüksek bulan öğrenci sayısı (GD=34) ve tarihi doku çok yüksek işaretleyen öğrenci sayısı (GD=25) olduğu görülmektedir. Ankete katılan öğrencilerin anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı tarihi doku kriterini yüksek (F=15) bulduğu görülmektedir. Yukarıda verilen analizler tüm resimlere ayrı ayrı yapılmıştır. Sayfa sayısı sınırından dolayı analizlerin hepsi verilememektedir. Öğrenci grubu anketi kıkare sonuçları aşağıda tablo 3 de verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde doğallık kriterinde uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto3 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 numaralı fotoğrafın doğallık kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. (x=111,895; P<0,5). Ankete katılan öğrencileri anlamlı düzeyde 3 numaralı fotoğrafı doğallık kriterini çok yüksek (F=37) bulduğu görülmektedir. Uyumluluk kriterinde uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto3 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 numaralı fotoğrafın uyumluluk kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. (x=39,105; P<0,5). Ankete katılan öğrenciler anlamlı düzeyde 3 numaralı fotoğrafı uyumluluk kriterini çok yüksek (F=18,3) bulduğu görülmektedir.

Çizelge 3. Öğrenci grubu anketi kikare sonuçları

Table 3. Chi-square results of the student group survey

Foto No	Değer	Öğrenci Grubu						
		Doğallık	Uyumluluk	Etkileycilik ve Gizemlilik	Rekreasyon Değeri	Arazi Şekli	Manzara güzelliği	Tarihi Doku
Foto1	x	26,82	32,10	26,00	24,94	15,89	21,15	28,21
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto2	x	60,73	43,47	28,00	33,26	37,57	42,21	18,63
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto3	x	111,89	39,10	28,63	23,10	52,21	44,07	41,57
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto4	x	35,26	54,21	33,15	16,00	21,36	26,00	21,57
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto5	x	64,31	19,26	22,00	26,84	15,05	18,52	2,63
	P	0,000	0,001	0,000	0,000	0,005	0,001	0,621
Foto6	x	40,73	24,10	14,73	22,10	18,84	14,63	19,31
	P	0,000	0,000	0,005	0,000	0,001	0,006	0,000
Foto7	x	27,36	26,00	36,73	47,57	36,10	16,52	27,57
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto8	x	68,52	17,15	15,15	4,84	6,84	14,00	14,52
	P	0,000	0,002	0,004	0,304	0,144	0,007	0,006
Foto9	x	13,68	16,73	9,68	10,00	20,31	9,36	12,31
	P	0,008	0,002	0,046	0,040	0,000	0,053	0,015
Foto10	x	38,42	26,84	11,47	34,63	29,15	15,78	43,68
	P	0,000	0,000	0,022	0,000	0,000	0,003	0,000
Foto11	x	26,94	23,89	25,47	31,36	33,05	26,00	49,47
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto12	x	16,94	18,10	13,36	13,15	8,52	8,31	14,00
	P	0,002	0,001	0,010	0,011	0,074	0,081	0,007
Foto13	x	25,05	31,57	20,63	34,42	16,10	13,26	47,15
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,003	0,010	0,000
Foto14	x	13,57	15,15	11,36	16,84	13,78	7,47	36,52
	P	0,009	0,004	0,023	0,002	0,008	0,113	0,000
Foto15	x	18,73	33,57	14,21	30,21	15,89	6,42	45,26
	P	0,001	0,000	0,007	0,000	0,003	0,170	0,000
Foto16	x	21,05	24,42	32,31	28,10	30,10	17,36	88,63
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Foto17	x	24,73	14,42	3,47	26,94	12,00	12,21	20,105
	P	0,000	0,006	0,482	0,000	0,017	0,016	0,000
Foto18	x	28,31	26,00	31,47	45,78	20,10	27,05	20,66
	P	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

P: Asymp.sig değeri X:Chi-squared değeri

Çizelge 4. Uzman ve öğrenci grubu anket sonuçları

Table 4. Expert and student group survey results

Foto No	Değer	Öğrenci Grubu						
		Doğallık	Uyumluluk	Etkileycilik ve Gizemlilik	Rekreasyon Değeri	Arazi Şekli	Manzara güzelliği	Tarihi Doku
Foto1	En düşük				X			
	En yüksek							X
Foto2	En düşük							
	En yüksek							
Foto3	En düşük							
	En yüksek	X	X	X	X	X	X	
Foto4	En düşük							
	En yüksek							
Foto5	En düşük		X			X		
	En yüksek							
Foto6	En düşük							
	En yüksek							
Foto7	En düşük							
	En yüksek							

Çizelge 4. Uzman ve öğrenci grubu anket sonuçları

Table 4. Expert and student group survey results

Foto No	Değer	Öğrenci Grubu						
		Doğallık	Uyumluluk	Etkileyicilik ve Gizemlilik	Rekreasyon Değeri	Arazi Şekli	Manzara güzelliği	Tarihi Doku
Foto8	En düşük En yüksek	X					X	
Foto No	Değer	Öğrenci Grubu						
		Doğallık	Uyumluluk	Etkileyicilik ve Gizemlilik	Rekreasyon Değeri	Arazi Şekli	Manzara güzelliği	Tarihi Doku
Foto9	En düşük En yüksek							
Foto10	En düşük En yüksek							
Foto11	En düşük En yüksek							
Foto12	En düşük En yüksek							
Foto13	En düşük En yüksek							
Foto14	En düşük En yüksek							
Foto15	En düşük En yüksek							
Foto16	En düşük En yüksek			X				X
Foto17	En düşük En yüksek							
Foto18	En düşük En yüksek							
Foto No	Değer	Uzman Grubu						
		Doğallık	Uyumluluk	Etkileyicilik ve Gizemlilik	Rekreasyon Değeri	Arazi Şekli	Manzara güzelliği	Tarihi Doku
Foto1	En düşük En yüksek					X		X
Foto2	En düşük En yüksek					X		
Foto3	En düşük En yüksek	X	X	X	X	X	X	
Foto4	En düşük En yüksek							
Foto5	En düşük En yüksek					X	X	
Foto6	En düşük En yüksek							
Foto7	En düşük En yüksek							
Foto8	En düşük En yüksek	X						
Foto9	En düşük En yüksek							
Foto10	En düşük En yüksek							
Foto11	En düşük En yüksek							X
Foto12	En düşük En yüksek							
Foto13	En düşük En yüksek							
Foto14	En düşük En yüksek							

Çizelge 4. Uzman ve öğrenci grubu anket sonuçları

Table 4. Expert and student group survey results

Foto No	Değer	Uzman Grubu						
		Doğallık	Uyumluluk	Etkileycilik ve Gizemlilik	Rekreasyon Değeri	Arazi Şekli	Manzara güzelliği	Tarihi Doku
Foto15	En düşük En yüksek							
Foto16	En düşük En yüksek		X	X				
Foto17	En düşük En yüksek			X	X			
Foto18	En düşük En yüksek							

Etkileycilik ve gizemlilik kriterinde uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto3 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 numaralı fotoğrafın etkileycilik ve gizemlilik kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($x=28,632$; $P<0,5$). Ankete katılan öğrenciler anlamlı düzeyde 3 numaralı fotoğrafı etkileycilik ve gizemlilik kriterini yüksek ($F=11$) bulduğu görülmektedir. Rekreasyon değeri kriterinde uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto3 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 numaralı fotoğrafın rekreasyon değeri kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($x=23,105$; $P<0,5$). Ankete katılan öğrenciler anlamlı düzeyde 3 numaralı fotoğrafı rekreasyon değeri kriterini yüksek ($F=17,3$) bulduğu görülmektedir. Arazi şekli kriterine bakıldığında uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto3 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 numaralı fotoğrafın arazi şekli kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($x=52,211$; $P<0,5$). Ankete katılan öğrenciler anlamlı düzeyde 3 numaralı fotoğrafı arazi şekli kriterini yüksek ($F=22$) bulduğu görülmektedir. Manzara Güzelliği kriterinde uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto3 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 3 numaralı fotoğrafın manzara güzelliği kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($x=44,074$; $P<0,5$). Ankete katılan öğrenciler anlamlı düzeyde 3 numaralı fotoğrafı manzara güzelliği kriterini çok yüksek ($F=17,3$) bulduğu görülmektedir. Tarihi doku kriterinde uzmanlar ve öğrenciler tarafından en yüksek Foto1 seçilmiştir. Tablo incelendiğinde 1 numaralı fotoğrafın tarihi doku kriteri ile ilgili yapılan değerlendirmeler arasında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. ($x=28,211$; $P<0,5$). Ankete katılan öğrenciler anlamlı düzeyde 1 numaralı fotoğrafı tarihi doku kriterini yüksek ($F=15$) bulduğu görülmektedir. Bulguların özeti aşağıdaki tablo 4 de verilmiştir

Tablo 4 incelendiğinde doğallık kriterinin en yüksek olduğu fotoğraf öğrenciler tarafından Foto3, en düşük olduğu fotoğraf ise Foto8 seçilmiştir. Uzmanlar da doğallık kriterinde en yüksek ve en düşük fotoğraf tercihi öğrencilerle aynı olmuştur. Uyumluluk kriterine bakıldığında öğrenciler en yüksek Foto3 seçmiş olup en düşük Foto5 seçilmiştir. Uzmanlar uyumluluk kriterinde en yüksek puanlı fotoğrafı öğrencilerle hemfikir olmuş Foto3 seçmiş olup en düşük ise Foto16'yı seçmiştir. Etkileycilik ve Gizemlilik kriterinde öğrenciler en yüksek Foto3'ü seçmiş en düşük ise Foto16 seçilmiştir. Uzmanların en

yüksek fotoğraf tercihi öğrencilerle aynı, en düşük fotoğraf tercihi ise Foto16 ve Foto17 seçilmiştir. Rekreasyon Değeri kriterinde öğrencilerin ve uzmanların en yüksek fotoğraf tercihi Foto3 olup, öğrencilerin en düşük fotoğrafı Foto1 seçerken uzmanların tercihi Foto17 olmuştur. Arazi Şekli kriterine bakıldığında öğrenciler ve en yüksek fotoğrafı Foto3 seçmiş olup, en düşük Foto5 seçilmiştir. Uzmanlar ise en yüksek Foto1-Foto2-Foto3 seçmiş en düşük ise öğrencilerle hemfikir olmuş Foto5 seçilmiştir. Manzara güzelliği kriterinde de diğer 5 kriterde olduğu gibi öğrenciler ve uzmanlar en yüksek Foto3 seçmiş olup en düşük ise öğrenciler Foto8, uzmanlar Foto5 seçmiştir. Ve son olarak tarihi doku kriterinde de öğrenciler ve uzmanlar hemfikir olmuş en yüksek Foto1 seçilmiştir. En düşük ise öğrenciler Foto16, uzmanlar ise Foto11 seçmiştir.

Sonuç

Bu araştırma ile üniversitede okuyan öğrencilerin daha geniş ve düzenli yeşil alanlara sahip kampüs açık alanlarına ilgi duyduğu ortaya çıkmıştır. Bununla birlikte, daha yeşil bir kampüs, mutlaka yalnızca genişletilmiş yeşil alanlar anlamına gelmez, aynı zamanda insan eylemlerinin doğal çevre ile bir bütün içerisinde olabileceği daha karmaşık bir ilişki anlamına da gelmektedir. Yeşil dokusu zengin açık alanlar, öğrenciler için güzel ve neşeli alanlar olarak tanımlanmakta, ayrıca çevresel işlevler açısından da faydalı bulunmakta ve günümüz kampüs imajına uygun olarak algılanmaktadır. Yeşil bir kampüs için temel kriterler, çevre dostu altyapı ve kampüs açık alanlarının etkin yönetimi dahil edilmelidir. İşlevsel, çevresel veya psikolojik unsurlara sahip iyi tasarlanmış bir kampüs açık alanı, çok işlevli bir yer algısı yaratır: bir öğrenme ortamı, sosyal etkileşim için özel bir ortam, doğanın tadını çıkarmak için doğal bir ortam oluşturur. Konya Selçuk Üniversitesi Alaaddin Keykubat Kampüsü'nde gerçekleştirilen bu çalışmada, kampüslerin görsel kalitesi öğrencilerin anketlere verdiği puanlara göre belirlenmiştir. 3 numaralı fotoğrafta görülen bitkisel yoğunluk, renkli bitkilerin bir arada uyumlu kullanımı, devam eden yollar gibi faktörler doğallık, uyumluluk, etkileycilik ve gizemlilik ve manzara güzelliği kriterlerinin yüksek seçilmesine neden olmuş olabilir. Bitkilendirme çalışmalarını yapılırken çeşitliliğin olması kampüslerin görsel kalitesini arttırmaktadır. Bitkilerin mevsimsel renk değişimleri kullanıcıların tercihlerini etkilemektedir. Bu çalışmaya göre suyun kullanımı doğallığa katkısı olmamıştır. Bitkilerin kampüslerde doğru ve etkili

kullanımı hem doğallığa hem uyumluluğa hem de etkileycilik ve gizemlilik ve manzara güzelliğine olumlu yönde katkı sağlamaktadır. 1 numaralı fotoğrafta görülen tarihi simgeler taşıyan kampüs girişi ve önünde bulunan kampüse de ismi verilen Alaaddin Keykubat heykeli nedeniyle tarihi değer kriterinde en yüksek puanı almasına neden olmuş olabilir. Bundan yola çıkarak kampüslerde heykeller ve tarihsel çizgilerin kullanılması görsel kalitenin artırılmasında önemli katkısı olmaktadır. Elde edilen bu bulgular Üniversitelerin tasarım ve planlama süreçlerine katkı sağlayacaktır. Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre tasarlanacak kampüsler öğrencilerin o üniversiteyi tercih etmelerine katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin kampüslerdeki görsel kalite kriterlerinin belirlenmesiyle Üniversite kampüslerinde daha nitelikli tasarım, planlama ve uygulamaların yapılmasına faydalı olacaktır. Kampüslerde bu konuların dikkate alınarak tasarlanması planlanması düzenlenmesi ve uygulanması öğrencilere pozitif yönlü fiziksel ve ruhsal yönden katkı sağlayacaktır. Öğrencilerin bu kampüslere kendilerini ait hissetmelerine ve duydukları memnuniyet duygusu üzerinde etkili olacağı ve bu sayede öğrencilerin başarılarının artacağı düşünülmektedir

Kaynaklar

- Asur F, Alphan H. 2018. Visual landscape quality assessment and the impacts on land use planning. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Journal of Agricultural Sciences*, 28(1): 117-125.
- Aydın D, Ter Ü. 2008. Outdoor Space Quality: Case Study of a University Campus Plaza, *ArchNet-IJAR: International Journal of Architectural Research*, vol. 2, issue 3, page: 189-203.
- Aytaş İ. Uzun S. 2015. Düzce kent merkezindeki yaya alanlarının görsel peyzaj kalitesinin belirlenmesi. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University*, 65(1): 11-29. doi: 10.17099/jffiu.60910
- Dinçer AAY. 2011. Görsel Peyzaj Kalitesinin Biçimsel Estetik Değerlendirme Yaklaşımı ile İrdelenmesi Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, 123 s.
- El-Darwish II. 2022. Enhancing outdoor campus design by utilizing space syntax theory for social interaction locations. *Ain Shams Engineering Journal*, 13(1): 101524, 10.1016/j.asej.2021.06.010.
- Golchin P, Narouie B, Masnavi, MR. 2012. Evaluating Visual Quality of Educational Campus Based on Users Preferences (Case study: Sistan and Baloochestan University, Iran). *Journal of Environmental Studies*, Vol. 38, No. 62, Sep., 2012.
- Kiper T, Korkut A. Üstün Topal T. 2017. Görsel Peyzaj Kalite Değerlendirmesi: Kıyıköy Örneği. *KSÜ Doğa Bilimleri Dergisi*, 20(3): 258-269. doi: 10.18016/ksudobil.289463
- Lu M, Fu J. 2019. Attention Restoration Space on a University Campus: Exploring Restorative Campus Design Based on Environmental Preferences of Students. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(14), 2629. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/ijerph16142629>
- Obaleye OJ, Opaluwa E, Ajayi OO, Ajijola S, Solomon BA. 2021. Understanding the Relationship Between Users' and Experts' Perception of University Senate Building Facade Elements in Southwest Nigeria. *Caleb International Journal of Development Studies*. 4(1): 181-197, 2021. doi: 10.26772/cijds-2021-04-01-011
- Orenstein DE, Troupin D, Segal E, Holzer JM. Hakima-Koniak G. 2019. Integrating ecological objectives in university campus strategic and spatial planning: a case study. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, Vol. 20 No. 2, pp. 190-213. <https://doi.org/10.1108/IJSHE-12-2017-0219>
- Özvan H, Bostan P. 2019. Çeşitli Yöntemlerin Karşılaştırılması ile Görsel Estetik Kalite Değerlendirilmesi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Tarım Bilimleri Dergisi*, 29(1): 159-167.
- Polat A, Önder S. 2011. Konya İli Kent Parklarının Görsel Kalitesinin Belirlenmesi, I. Konya Kent Sempozyumu, 347-357.
- Shahamati S. 2020. Assessment of landscape quality based on the perception of people: Study of two parks in Newcastle upon Tyne. *European Journal of Environmental Sciences*, 10(2): 65-75.
- Tudorie CAM, Vallés-Planells M, Gielen E, Arroyo R, Galiana F. 2020. Towards a Greener University: Perceptions of Landscape Services in Campus Open Space. *Sustainability*, 12(15): 6047. MDPI AG. Retrieved from <http://dx.doi.org/10.3390/su12156047>
- Wang R, Jiang W, Lu T. 2021. Landscape characteristics of university campus in relation to aesthetic quality and recreational preference. *Urban Forestry and Urban Greening*, 66, 127389.
- Yakan OE. 2018. Güzelcehisar (Bartın İli) Kıyı Yerleşiminde Görsel Peyzaj Değerlendirmesi. Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Bartın.